

Дослідження проведено ГО АЦ «Соціоконсалтинг» за підтримки Фонду «Аскольд і Діп», що адмініструється ICAP Єднання в межах проєкту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст цього матеріалу є відповідальністю ГО АЦ «Соціоконсалтинг» та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ICAP Єднання

ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ, ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ, ДИТЯЧИХ БУДИНКІВ СІМЕЙНОГО ТИПУ

Це дослідження включено до Операційного плану заходів на 2024-2026 роки з реалізації Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки, затвердженого Розпорядженням КМУ № 1201-р 26 листопада 2024 р.

МЕТА: оцінити потреби молоді, яка має досвід інституційного або альтернативного сімейного догляду, та обсяг необхідної їм підтримки для успішної адаптації і реінтеграції в життя територіальних громад в умовах повномасштабної війни.

Впродовж лютого – травня 2026 р. зібрано та проаналізовано соціологічні дані:

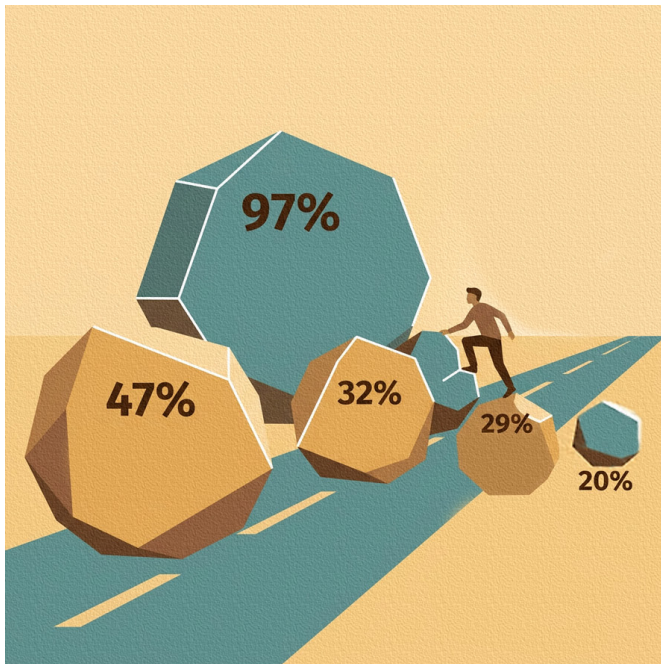
- онлайн опитування 148 випускників інституційних закладів/ПС/ДБСТ віком 18 – 25 років, які вже живуть самостійно
- 6 фокус-груп з випускниками, прийомними батьками і батьками-вихователями, фахівцями, які працюють з випускниками
- 15 глибинних інтерв'ю з експертами

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Перехід до самостійного життя залишається одним із найбільш вразливих етапів для молоді з досвідом інституційного або альтернативного сімейного догляду: **80%** опитаних молодих людей зіткнулися із серйозними труднощами після виходу із зазначених форм догляду.

НАЙБІЛЬШ ГОСТРІ ВИКЛИКИ

- 97% опитаних не мають власного житла
- 47% стикалися з фінансовими труднощами
- 32% відчували психологічні проблеми
- 29% стикалися з перешкодами при пошуку роботи
- 20% зазнавали упередженого ставлення з боку однолітків, викладачів, роботодавців, представників органів влади тощо.

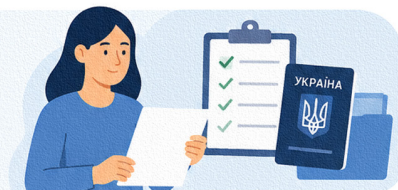
НАЙЧАСТІШЕ МОЛОДІ БРАКУЄ ЗНАНЬ І НАВИЧОК У ТАКИХ СФЕРАХ

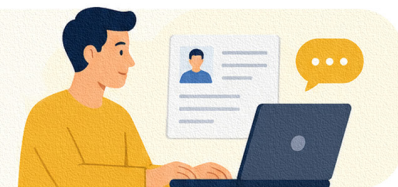
фінансова грамотність

оформлення документів,
виплат та пільг

пошук роботи, складання резюме,
поведінка на співбесіді

пошук та оренда житла

управління емоціями,
відновлення після стресу та ін.

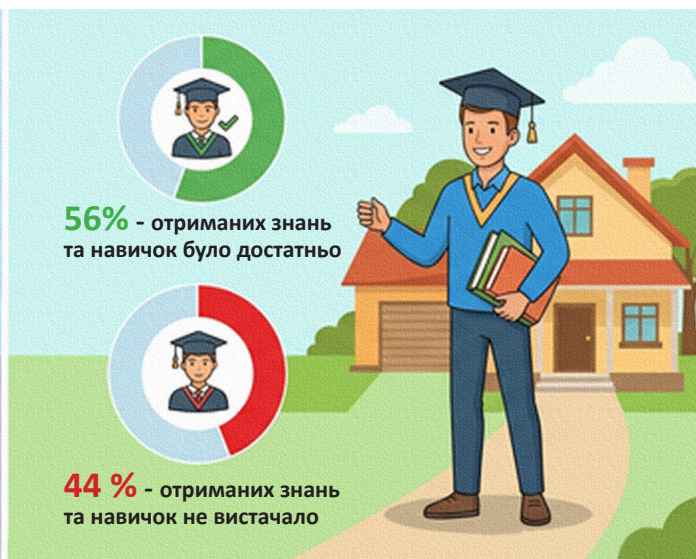

БРАК ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК

Випускники інституційних закладів

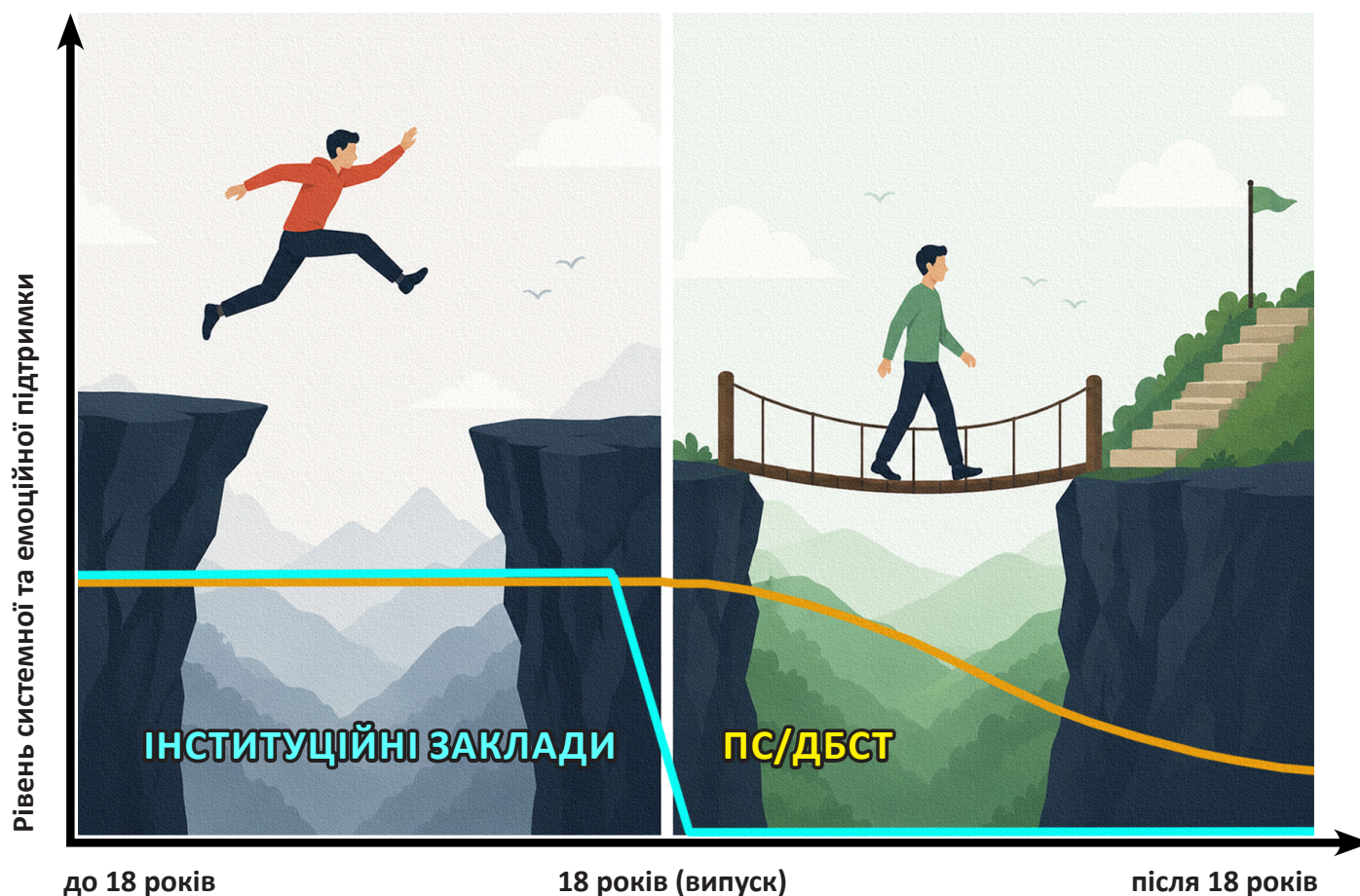

Випускники ПС/ДБСТ

ПЕРЕХІД ДО САМОСТІЙНОСТІ

Для випускників інституційних закладів вихід у самостійне життя – це стрибок у прірву, для випускників ПС/ДБСТ – поступовий перехід у комфортному для молодого людини темпі.

«Коли я випускалася зі школи (інтернату), то нам казали, що ми йдемо «на свій хліб», але ніхто не розказував, як жити, де заробляти на той хліб, як готувати, як прати» (випускниця інституційного закладу).

«Нас ніхто не виганяв після 18-річчя. Я прожив у ДБСТ ще два роки. За цей час я почав працювати паралельно з навчанням, оформив спадщину, зробив ремонт у тій квартирі. І лише коли я зрозумів, що можу самостійно жити, я переїхав» (випускник ДБСТ).

ВПЛИВ ВІЙНИ

Щонайменше **85%** молоді з досвідом інституційного або альтернативного сімейного догляду повідомили про суттєвий вплив війни на своє життя, зокрема:

41%

відчують постійний стрес

37%

мають близьких, які служать у ЗСУ

29%

були змушені переїжджати

28%

втратили соціальні зв'язки з родичами, друзями

22%

мають близьких, які загинули, поранені, перебувають у полоні

Їхнє сьогодні.
Наше спільне майбутнє.

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Повноваження у сфері соціального захисту молоді, яка виходить із інституційних закладів/ПС/ДБСТ, передано на рівень територіальних громад. Проте дотепер немає нормативно-правового акту, де був би прописаний механізм реалізації цих повноважень.

ПОТРІБНО ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОЇ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ НА ЕТАПІ ПЕРЕХОДУ ДО САМОСТІЙНОГО ЖИТТЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ

У сфері житлової політики

- Відновлення виплати державних субвенцій на житло
- Пом'якшення вимог щодо придбання житла
- Розширення фонду соціального житла

У сфері освіти та працевлаштування

- Обов'язкове проведення індивідуальної профорієнтаційної роботи
- Пільги для роботодавців за працевлаштування випускників
- Дієве інформування випускників про їхні права, пільги та гарантії

У сфері підготовки до самостійного життя

- Ефективні програми підготовки до самостійного життя
- Стандартизовані програми формування життєвих компетенцій і фінансової грамотності
- Консультування за принципом «рівний рівному»
- Забезпечення практичного впровадження інституту наставництва.

У сфері соціальних послуг та психоемоційної підтримки

- Запровадження чіткого алгоритму соціальної реінтеграції молоді з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на рівні громад.
- Оновлення Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції та реінтеграції, поширивши його дію на молодь, яка вибуває як з інституційних закладів, так і з прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу
- Дієвий кейс-менеджмент впродовж першого року самостійного життя
- Соціальне замовлення послуг соціальної інтеграції та реінтеграції у НУО

РЕКОМЕНДАЦІЇ